

Beskrivelse af specialet Muskuloskeletal Fysioterapi

Specialets problemfelter, målgrupper og det fysioterapeutiske indsatsområde

Specialets grundlæggende problemstillinger og relevans for fysioterapi

Muskuloskeletale problemstillinger kan være lokale eller udbredte symptomer, smerter og funktionsforstyrrelser, der har indflydelse på funktionsevne, trivsel og livskvalitet for den enkelte patient.

Muskuloskeletale problemstillinger er blandt de mest udbredte lidelser og tegner sig for en væsentlig del af sygdomsbyrden i Danmark. Givet udbredelsen og omkostningerne forbundet med smerte, led- og muskelsygdomme er den sundhedsfaglige og samfundsmæssige udfordring, at personer med smerter, sygdomme eller funktionsbegrænsning af muskuloskeletal karakter får den bedst mulige forebyggelse udredning, diagnostik, behandling og rehabilitering i forhold til at genvinde, bevare eller optimere sundhedstilstand, aktivitets- og deltagelsesniveau.

Specialets målgrupper

Det muskuloskeletale speciale er rettet mod personer, som har eller er i risiko for at udvikle lokale eller udbredte smerter og/eller funktionsbegrænsninger af muskuloskeletal karakter, uanset om de skyldes akut opstået skade eller langvarig belastning.

På diagnoseniveau omhandler det muskuloskeletale speciale en lang række lidelser som kan klassificeres ud fra ICD eller tilsvarende klassifikationssystemer.

Fysioterapeutens indsatsområder

Den væsentligste rolle for fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale er at sikre, at patienterne tilbydes den mest optimale og evidensbaserede undersøgelse, diagnostik, behandling og rehabilitering. Den individuelt tilpassede undersøgelse har desuden fokus på identificering af risikofaktorer, der kan adresseres i behandlingsforløbet. Rehabiliteringen fokuserer ikke bare på de aktuelle smerter og funktionsbegrænsninger, men indeholder også sundhedsfremme via terapeutiske øvelser og fysisk aktivitet. Fysioterapeuten arbejder henimod at sætte patienten i stand til at mestre egen situation.

Fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale beskæftiger sig i vid udstrækning med patienter med komplekse problemstillinger, der ikke kan løses af det sædvanlige sundhedstilbud hos egen læge eller hos fysioterapeuter uden specialviden. Typisk samarbejder fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale med andre sundhedsprofessioner om diagnostisk udredning (billeddiagnostik, blodprøver eller andre parakliniske test), men indgår også i tværfaglige planer om rehabiliteringsforløb og giver kvalificerede "2nd opinions" efter behov.

Fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale kan have særlige funktioner og ansvarsområder inden for diagnostik og behandling fx i lægepraksis eller på hospitaler.

Fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale samarbejder også med andre relevante parter i forbindelse med undersøgelse, behandling og rehabilitering som eksempelvis andre sundhedsprofessioner, patientens familie, arbejdsplads og kommuner.

Specialiserede kompetencer

Særlig viden og kompetencer knyttet til specialet

For at kunne udfylde rollen som specialist i muskuloskeletal fysioterapi kræves viden, færdigheder og kompetencer med udgangspunkt i principperne for evidensbaseret praksis.

Nedenfor gives en række eksempler. Listerne er ikke udtømmende.

Fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale har forskningsbaseret viden om:

Sygdomsforståelse

- Den biopsykosociale model og herunder WHO's ICF model til klassifikation
 - Biologiske faktorerens betydning for smerte og funktionsbegrænsning
 - Biomekanik, fysiologi, anatomi og smertefysiologi
 - Muskuloskeletale sygdomme
 - Komorbiditeter herunder livsstilssygdomme og medicinske sygdomme
- Psykologiske faktorerens betydning for smerte og funktionsbegrænsning
 - Psykologiske lidelser (stress, depression, angst)
 - Motivation, adfærd og mestring
 - Kommunikation og patientinddragelse
- Sociale faktorerens betydning for smerte og funktionsbegrænsning
 - Familie, arbejde, sociale netværk, uddannelse og samfundsmæssige forhold
 - Forsikringsager og økonomiske forhold
 - Kendskab til risikofaktorer for udvikling af muskuloskeletale problemstillinger

Udredning og diagnostik

- Anamnese
- Klassifikation af sygdomme, smerter og funktionsevne
- Kliniske måleredskaber
- Klinisk undersøgelse, diagnostik og differential-diagnostik
- Billeddiagnostik (ultralyd, MR og røntgen, herunder væsentlige og uvæsentlige fund)
- Avanceret klinisk beslutningstagen

Behandling

- Farmakologisk og non-farmakologisk behandling, herunder smertebehandling
- Patientuddannelse
- Principper for genoptræning og rehabilitering i forbindelse med skader, smerter og muskel- og ledsygdomme
- Forebyggelse og sundhedsfremme
- Manuelle behandlingsteknikker
- Sensorisk stimulationsbehandling
- Avanceret klinisk beslutningstagen (vurdering af respons på behandling)

Særlige kliniske kompetencer knyttet til specialet

Arbejdet som fysioterapeut indenfor det muskuloskeletale speciale kræver, at den nødvendige viden, som anført ovenfor, omsættes i en række færdigheder og kompetencer relateret til den kliniske proces for patienter med muskuloskeletale problemstillinger.

Nedenfor gives en række eksempler. Listerne er ikke udtømmende.

Fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale har færdigheder i:

Udredning, diagnostik og differentialdiagnostik

Det indebærer:

- At udføre relevant anamnese optagelse på avanceret niveau i forhold til specifikke lidelser
- At udføre og tolke med stor sikkerhed i klinisk relevante muskuloskeletale og neurologiske test i forhold til specifikke lidelser
- At screene med stor sikkerhed for alvorlige og/eller ikke muskuloskeletale lidelser som kræver yderligere udredning
- At inddrage viden fra relevante parakliniske undersøgelser, herunder billeddiagnostik, i den kliniske beslutningstagen.

Behandling

Det indebærer at:

- Planlægge, iværksætte og evaluere individualiserede behandlings- og rehabiliteringsforløb ud fra videnskabelig evidens, de kliniske undersøgelsesfund og under hensyntagen til det enkelte individs ressourcer og præferencer.
- Medvirke til at skabe forståelse, handlemuligheder og mening for den enkelte patient (styrke livsmot, trivsel og livsglæde)
- Inddrage den biopsykosociale model i et helhedsorienteret forløb med det mål at patienten i videst muligt omfang selv tager ansvar for egen sundhed
- Samarbejde tværfagligt i forbindelse med patienternes akutte, kroniske og komplekse problemstillinger

Fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale er kendetegnet ved:

- At anvende og integrere viden fra kliniske, biomedicinske og sundhedsfaglige fag i klinisk praksis
- At udføre klinisk udredning, diagnostik og behandling af akutte, kroniske og komplekse muskuloskeletale problemstillinger på avanceret niveau
- At analysere og sammenfatte information fra anamnesen og den kliniske undersøgelse under inddragelse af den bedste internationale videnskabelige evidens samt teorier om kommunikation og klinisk beslutningstagen.

Erfaringsområde indenfor specialet

Fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale skal være funderet i hele specialet.

Særligt kendskab til specifikke sygdommes progression

Fysioterapeuten indenfor det muskuloskeletale speciale forventes at have generelt kendskab til alle relevante sygdommes progression i relation til specialet.
